

Science fiction (1991)

Sieth Delhaas

De Bazuin, Splinter, 6 september 1991

In de dagen dat op mijn televisiescherm de gevolgen van de putsch en het uiteenvallen van de Sovjet-Unie worden uitgebeeld, werk ik aan een interview met Irina Guschewaja. In 1989 heeft zij met haar man het initiatief genomen om door middel van een demonstratie van een 40.000 koppen tellende menigte door Minsk, de hoofdstad van Wit-Rusland, de overheid te dwingen te erkennen wat de gevolgen van de ramp in 1986 met de kerncentrale in Tsjernobyl zijn voor de bevolking. Zeventig procent van de radioactieve neerslag van 'Tsjernobyl' is op haar land terecht gekomen. De wolk die boven Wit-Rusland hing had, als men de natuur haar gang had laten gaan, toen boven Moskou behoren te hangen. Maar de heren in het Moskouse regeringscentrum, wilden die wolk niet en lieten hem kunstmatig afwenden. Daarna volgen er vier jaar van zwijgen, ontkennen, sussen.

Het woord genocide spreekt ze niet uit. Maar als ik nu, thuis achter mijn computer de woorden uit haar mond omzet in letters, dringen de consequenties pas goed tot me door. Vier jaar lang zindert het land, Wit-Rusland, van de radioactiviteit. Dan, in 1989 gedwongen door de publieke opinie, geven de dikkoppen in de Opperste Sovjet toe en roepen de noodtoestand voor Wit-Rusland uit. En nog zindert het daar.

Intussen eten de mensen van de opbrengst van de velden die die jaren zeer overvloedig is, want echt gevaarlijk is het niet. De melk van de koeien wordt gedronken. Kinderen worden bleek en ziek, de kleinste wondjes genezen niet of slecht. Kinderen worden verplicht zich op te houden in zogenaamd niet-besmette ruimten, uit voorzorg. De na de ramp geasfalteerde: schoolpleinen worden meerdere keren per dag schoon gespoten. Bos en vrije natuur zijn verboden terrein.

Als kinderen na vier jaar science fiction-bestaan psychische problemen krijgen, geven de dikkoppen in Moskou de kinderen hun vrijheid terug. Het aantal kankergevallen vertwintigvoudigt.

Science fiction? De werkelijkheid van Irina op mijn cassettebandje enerzijds staat tegenover de werkelijkheid van al die dikkoppen op mijn televisiescherm – die de wereld nog serieus schijnt te nemen ook – anderzijds.

Gorbatsjov, Jeltsin en al die anderen: leefden en regeerden zij niet op 26 april 1986 en de dagen en jaren daarna?